

Anna Pazos, Premi Punt de Llibre 2023

«Matar el nervi» (La segona perifèria) i «Poder i desig» (Fragmenta) són dos llibres que Anna Pazos ens ha regalat enguany i que es llegeixen com un joc de miralls maligne.

Joan Burdeus

Crític cultural. Filosofia, política, art i pantalles.

04/12/2023

Si li preguntes a quina lleixa hauríem de trobar els seus llibres, Anna Pazos et respondrà «a la dels clàssics». Ho diu en broma, però a mesura que hi vas pensant la idea es va fent lloc. L'objectiu és combatre etiquetes pèrfides com ara «literatura feminista», «escriptora jove», o «autoficció» amb què la indústria editorial, els periodistes i el món intentem estalviar-nos l'esforç que suposa enfrontar-se a un text en els seus termes. Però hi ha alguna cosa del que fa Pazos quan escriu que és elevat i atemporal, un esforç antic i intempestiu per anar de l'aparença a l'essència; en definitiva, la idea d'escriure per poder dir les coses amb les paraules pròpies en comptes de rodolar per la pendent d'una tendència ideològica o comercial. Quan rellegeixes una de les seves frases típicament glacials i violentes, et trobes assentint com davant d'un mestre antic. I, igual que els mestres antics segons W. H. Auden, sobre el patiment, Anna Pazos mai no està equivocada.

Anna Pazos. Foto: Laia Serch

Matar el nervi (La segona perifèria) i *Poder i desig* (Fragmenta) són dos llibres que es resisteixen a les etiquetes respectives i es llegeixen com un joc de miralls maligne. *Matar el nervi* explica el temps viscut fora de casa en la primera joventut: Tessalònica, Jerusalem, una travessia per l'Atlàntic, Nova York, i la tornada a Catalunya. *Poder i desig*, de la sèrie «[Assaltar la Bíblia](#)» de l'editorial Fragmenta, agafa el fil de la història del patriarca Josep per parlar de, ehem, poder i desig. La gràcia és que la novel·la sembla un assaig i l'assaig una novel·la. Com més autobiogràfica i cronista és Pazos, més et duu a un territori universal, induint-te una febrada abstracta. Com més reflexiva, més notes el subtext personal que batega en cada idea, el magma vital que encara crema en la tria d'una citació d'Hannah Arendt. Podem aplicar a Pazos la mateixa descripció que un editor va fer de George Orwell, i que, no per casualitat, és un referent de l'autora: «Diu que és un pseudointel·lectual; però la veritat és que és alhora un intel·lectual extrem i un violent antiintel·lectual».

Igual que els clàssics, Pazos es fa les preguntes importants i, naturalment, irresolubles. La precisió de la seva prosa només es pot comparar a la magnanimitat amb què manté oberta l'ambigüitat elemental de les coses. Sobre el desig, que és un altre nom pel nervi, escriu a *Poder i desig*: «Acceptar que el desig ens durà una vegada i una altra a la zona grisa del que no es pot comprendre ni sotmetre, i que viurem sempre instal·lats en aquesta tensió, i que potser estar viu significa justament això». L'epígraf de *Matar el nervi* cita un grafit d'Atenes: «I després, què?». Després d'aquests dos llibres de Pazos en surts amb ganes de continuar vivint, continuar escrivint, continuar llegint i, com el seu adorat Tony Soprano, don't stop believing.